

**ПРАВО АДВОКАТА ОДЕРЖУВАТИ ПИСЬМОВІ ВИСНОВКИ ФАХІВЦІВ,
ЕКСПЕРТІВ ІЗ ПИТАНЬ, ЩО ПОТРЕБУЮТЬ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ
ЯК ОДНЕ З ОСНОВНИХ ЙОГО ПРОФЕСІЙНИХ ПРАВ**

**THE RIGHT OF A LAWYER TO RECEIVE WRITTEN CONCLUSIONS
OF SPECIALISTS, EXPERTS ON ISSUES REQUIRING SPECIAL KNOWLEDGE
AS ONE OF HIS MAIN PROFESSIONAL RIGHTS**

Заборовський В.В.,
*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу
Ужгородського національного університету*

Бисага Ю.М.,
*доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедрою конституційного
права та порівняльного правознавства
Ужгородського національного університету*

У статті досліджено правову природу права адвоката залучати експертів та спеціалістів як одного з основних його професійних прав, спрямованих на формування належної та допустимої доказової бази. Підсумовано, що право адвоката одержувати письмові висновки фахівців, експертів із питань, що потребують спеціальних знань, суттєво розширює його можливості отримання доказової інформації, а отже, спрямоване на формування для адвоката належних умов надання професійної правової допомоги.

Ключові слова: адвокат, професійна правнича допомога, професійні права адвоката, право на залучення експерта та спеціаліста.

В статье исследована правовая природа права адвоката привлекать экспертов и специалистов как одного из основных его профессиональных прав, направленных на формирование надлежащей и допустимой доказательной базы. Подведено итог, что право адвоката получать письменные заключения специалистов, экспертов по вопросам, требующим специальных знаний, существенно расширяет его возможности получения доказательной информации, а следовательно, направлено на формирование для адвоката условий оказания профессиональной юридической помощи.

Ключевые слова: адвокат, профессиональная юридическая помощь, профессиональные права адвоката, право на привлечение эксперта и специалиста.

In this paper, an analysis the legal nature of the lawyer's right to involve experts and specialists as one of his main professional rights, aimed at creating a proper and admissible evidence base. It is concluded that the right of a lawyer to receive written conclusions of specialists, experts on issues requiring special knowledge substantially broadens his ability to obtain evidence in this area, and consequently, is aimed at the formation of conditions for the provision of legal aid on a professional basis to a lawyer.

Key words: lawyer, professional legal assistance, professional lawyer's rights, right to involve an expert and a specialist.

Постановка проблеми. Розкриваючи питання про структуру правового статусу адвоката, ми неодноразово звертали увагу на те, що права та обов'язки є вихідними та загальноприйнятими елементами такого статусу [1, с. 19; 2, с. 32; 3, с. 112]. Предметом нашого дослідження була і правова природа окремих професійних прав адвоката, зокрема права на запит [4; 5; 6] та опитування осіб за їх згодою [7; 8]. Поряд з указаними правами, які, безсумнівно, є найважливішими професійними правами адвоката функціонального характеру, вагоме місце займає і професійне його право одержувати письмові висновки фахівців, експертів із питань, що потребують спеціальних знань. Актуальність теми дослідження проявляється в тому, що враховуючи можливу багатогранність професійної діяльності адвоката, він повинен надіятися повноцінним та самостійним правом на залучення експертів та спеціалістів із метою використання їхніх спеціальних знань для отримання доказової інформації, яка є необхідною у наданні правової допомоги на засадах професійності та абсолютної незалежності.

Стан опрацювання. Проблема визначення сутності професійних прав адвоката, зокрема права адвоката на залучення експерта та спеціаліста, була предметом досліджень ряду науковців. Серед учених, які вивчали окремі аспекти цієї проблеми, доцільно виокремити праці А.М. Баєва, В. Бикова, В.Г. Гончаренко, Т.Г. Дабіжі, Н.М. Калинин, О.М. Моїсєєва, В.О. Попелюшко, А.Т. Філіппової, Ю.В. Циганюк, М.Г. Щербаковського та ін. Разом із тим сьогодні наявна достатня кількість дискусійних питань у згаданій сфері.

Метою статті є дослідження сутності одного з основних професійних прав адвоката, а саме права одержувати письмові висновки фахівців, експертів із питань, що потребують спеціальних знань. Основними завданнями автор визначає такі: проаналізувати законодавче закріплення права адвоката на залучення спеціалістів та експертів у своїй професійній діяльності; розкрити теоретичні підходи науковців, пов'язані з визначенням правової природи такого професійного права; проаналізувати проблеми практичної реалізації права адвоката одержувати письмові висновки фахівців, експертів із питань, що потребують спеціальних знань.

Виклад основного матеріалу. Пунктом 10 ч. 1 ст. 20 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [9] передбачається професійне право адвоката одержувати письмові висновки фахівців, експертів із питань, що потребують спеціальних знань. Під спеціальними знаннями О.О. Ейсман розумів ті знання, якими не володіє в широкому розумінні суб'єкт доказування, які «не загальновідомі, не загальнодоступні, не мають масового поширення, тобто це знання, якими володіє обмежене коло фахівців» [10, с. 91]. Процесуальними кодексами передбачається можливість використання адвокатом послуг експертів та спеціалістів для отримання відповідної доказової інформації, що потребує використання спеціальних знань таких осіб.

Отже, одним із способів використання адвокатом у своїй професійній діяльності спеціальних знань інших осіб є використання послуг такого фахівця, як експерта.

Досліджуючи сутність судової експертизи у кримінальному судочинстві, О.М. Моїсєєв указує на те, що вона є «одним з унікальних способів отримання цінної доказової інформації, самостійною процесуальною формою отримання нових доказів у кримінальному провадженні, а також перевірки та уточнення доказів, уже наявних у матеріалах кримінального провадження. Цей вид досліджень значно розширює пізнавальні можливості суду, надаючи змогу використовувати під час досудового розслідування та судового розгляду кримінальних проваджень увесь арсенал сучасних можливостей науки» [11, с. 198].

У більшості процесуальних кодексів (за винятком Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) та Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП)) закріплюється норма, відповідно до якої для з'ясування обставин, що мають значення для справи і потребують спеціальних знань, суд призначає експертизу (ч. 1 ст. 143 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України), ч. 1 ст. 81 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України), ч. 1 ст. 41 Господарського процесуального кодексу України). Відповідно до ч. 1 ст. 273 КУпАП таке право надається органам (посадовій особі), у провадженні якого перебуває справа про адміністративне правопорушення. У такому разі потрібно врахувати п. 17 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства, що регулюють провадження у справі до судового розгляду» [12], за яким у разі, коли висновок експертизи наданий стороною як додаток до позовної заяви, тобто проведений відповідною експертною установою за її клопотанням чи клопотанням її представника, такий висновок може розцінюватися лише як письмовий доказ, який підлягає дослідженню в судовому засіданні та відповідній оцінці.

Не применшуючи актуальності проблем, пов'язаних із залученням експерта у вищевказаних видах судочинства, на нашу думку, найбільш дискусійним є питання проведення експертизи саме у кримінальному судочинстві. Протягом тривалого часу в юридичній літературі науковцями зверталася увага на наявну нерівність між сторонами кримінального провадження щодо можливості залучення експерта. Так, В.Г. Гончаренко звертав увагу на те, що «виходячи з вимог високої суспільної моралі, принципів рівності, диспозитивності та змагальності, законодавець повинен закріпити право адвоката-захисника призначати судові експертизи» [13, с. 13], які він ще називає «експертизами захисту» [14, с. 9]. Тому позитивними були нововведення, запровадженні чинним КПК України, за якими сторона захисту вже отримує самостійне право залучати експертів на договірних умовах для проведення експертизи, зокрема обов'язкової (ч. 2 ст. 243 КПК України). Отже, українським законодавцем було змінено підхід, за яким, зокрема, на стадії досудового розслідування призначення експертизи здійснювалося на підставі мотивованої постанови слідчого (ст. 196 попереднього КПК України [15]), оскільки відповідно до ч. 1 ст. 242 чинного КПК України експертиза проводиться експертом уже за зверненням сторони кримінального провадження або за дорученням слідчого судді чи суду.

Аналіз положень ст. ст. 243, 244 КПК України дає можливість погодитися з думкою науковців, які вказують, що стороні захисту надано три можливі варіанти залучення експерта: за допомогою обгрунтованого клопотання слідчого або прокурору; у разі відмови останніх у задоволенні клопотання сторони захисту про залучення експерта особа, яка заявила клопотання, має право звернутися про залучення експерта до слідчого судді; сторона захисту може самостійно залучати експертів на договірних умовах для проведення експертизи [16, с. 327]. Враховуючи положення ч. 5 ст. 15 Закону України «Про судову експертизу» [17] (проведення судових експертиз, обстежень

і досліджень у кримінальному провадженні державними спеціалізованими установами, судово-медичними та судово-психіатричними установами на замовлення, зокрема захисника, здійснюється за рахунок замовника) та за наявності відповідних підстав (наприклад, слідчий суддя своєю ухвалою доручає проведення експертизи, якщо особа, що звернулася із клопотанням, доведе неможливість залучити експерта самостійно через відсутність коштів чи з інших об'єктивних причин (п. 2 ч. 6 ст. 244 КПК України)), доцільним є використання адвокатом усіх можливих варіантів залучення експерта.

Проте, на жаль, процедура залучення адвокатом експерта у кримінальному судочинстві не позбавлена недоліків. Так, у Роз'ясненні Міністерства юстиції України «Використання спеціальних знань відповідно до нового Кримінального процесуального кодексу України» [18] зазначається, що «в новому КПК не визначено форми реалізації стороною захисту права самостійного залучення експерта». Зокрема, не зрозуміло, який документ у такому разі буде підставою для проведення експертизи – доручення, заява, адвокатський запит чи інший документ, який повинен містити інформацію про особу, що залучається як експерт, питання, що ставляться експерту, перелік матеріалів (зразків, документів), які надаються для дослідження, попередження про кримінальну відповідальність експерта тощо. У такому разі як у ч. 1 ст. 242 КПК України, так і в п. 1.8. Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень [19] ідеться про звернення сторони захисту, причому в Інструкції вказується на письмову форму такого звернення.

Хоча в КПК України і передбачається, що сторона захисту має право самостійно залучати експертів на договірних умовах для проведення експертизи, зокрема обов'язкової (ч. 2 ст. 242 КПК України), у ч. 1 ст. 71 Основ законодавства України про охорону здоров'я [20] передбачено, що проведення судово-медичної і судово-психіатричної експертизи призначається особою, яка проводить дізнання, слідчим, прокурором або судом у порядку, встановленому законодавством, для вирішення питань, що потребують спеціальних знань у сфері судової медицини або судової психіатрії. Така сама позиція прослідковується й у п. 2.1 Інструкції про проведення судово-медичної експертизи [21], за яким судово-медична експертиза проводиться згідно з постановою особи, що проводить дізнання, слідчого, прокурора, судді, а також за ухвалою суду. Це дає можливість погодитися із твердженням Н.М. Калинюк про те, що «сторона захисту в певних категоріях справ (кримінальних проваджень) без сприяння органів досудового розслідування та судових органів не може реалізувати повністю свого права на збирання та подання доказів» [22, с. 105]. Невирішеним залишається й питання про попередження експерта про кримінальну відповідальність [23, с. 34], коли експертиза проводиться не в експертній установі. Актуальним є і твердження В.О. Попелюшко про те, що «організаційно-правове забезпечення інституту адвокатського розслідування передбачає виведення експертних установ із підпорядкування правоохоронних органів» [24, с. 22]. На його думку, це зумовлено тим, що експертні установи є установами державними, більшість із яких, зокрема криміналістичних, функціонує лише в системі правоохоронних органів, експерти є співробітниками цих органів, а тому пов'язані завданнями боротьби зі злочинністю і жодним чином не із захистом [25, с. 97].

Іншим фахівцем, який може бути залучений адвокатом для отримання доказової інформації, що потребує використання спеціальних знань, є спеціаліст. Щодо форм діяльності спеціаліста, то В. Биков указує на те, що його допомогу можна отримати у вигляді консультації або висновку [26, с. 23]. Схожої позиції дотримується й А.М. Баєв, зазначаючи: «Усні консультації фіксуються у протоколі, який складається згідно з вимогами, що

пред'являються до протоколу опитування осіб, письмові – у вигляді висновку спеціаліста» [27, с. 19].

У ЦПК України (ст. 54), КАС України (ст. 67) та КПК України (ст. 71) містяться майже ідентичні норми, відповідно до яких спеціалістом може бути особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками застосування технічних засобів і може надавати консультації під час вчинення процесуальних дій із питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок. Також указується на те, що спеціаліст може бути залучений до участі у процесі за ухвалою суду для надання безпосередньої технічної допомоги (фотографування, складання схем, планів, креслень, відбору зразків для проведення експертизи тощо) під час вчинення процесуальних дій. Вважаємо, що за аналогією для надання безпосередньої технічної допомоги адвокат може залучити спеціаліста, зокрема: під час отримання ним речей і документів від інших осіб; під час ознайомлення на підприємствах, в установах і організаціях із необхідними для адвокатської діяльності документами та матеріалами; під час вирішення питання про залучення експерта. Як зазначають О.І. Галяшина та О.Р. Росинська, спеціаліст може вказати на «помилки у збиранні (виявленні, фіксації, вилученні) об'єктів, що можуть стати згодом речовими доказами. Помилки можуть бути пов'язані з невикористанням техніко-криміналістичних засобів і методів збирання тих чи інших слідів, особливо мікрооб'єктів, а також із неправильним застосуванням цих засобів і методів» [28, с. 174].

Велике значення залучення спеціаліста відіграє й у вирішенні питань, пов'язаних із проведенням експертизи. Як зазначалося, спеціаліст може надавати безпосередню технічну допомогу у відборі зразків для проведення експертизи. Слушною є позиція А.Т. Філіппової, яка зауважує, що «висновок спеціаліста як у кримінальному, так і

в цивільному процесі може бути використано насамперед для обґрунтування необхідності призначення і проведення експертизи, а в разі відмови в її призначенні – як аргумент на підтвердження тези про неповноту проведеного розслідування» [29, с. 21]. Допомога спеціаліста має значення не тільки у вирішенні питання про залучення експерта, але й у разі виникнення сумніву в повноті, ясності, обґрунтованості або правильності висновку експерта. Право адвоката залучити спеціаліста, за твердженням Т.Г. Дабіжі, є й гарантією реалізації права на спростовування висновку судової експертизи шляхом самостійного залучення спеціаліста. Учена вказує на те, що «у разі сумніву у правильності висновків експерта адвокату треба звернутися до спеціаліста шляхом подання запиту й отримати від нього письмову консультацію з питання правильності висновків, викладених у висновку експерта» [30, с. 129], а вже на підставі цього подавати клопотання про призначення додаткової і повторної експертизи.

Висновки. Отже, важливим професійним правом адвоката, яке безпосередньо спрямоване на отримання доказової інформації, є право одержувати письмові висновки фахівців, експертів із питань, що потребують спеціальних знань. Залучення спеціаліста та експерта як осіб, що володіють такими знаннями, суттєво розширює можливості адвоката щодо отримання доказової інформації. Безумовно, позитивним є положення КПК України, за яким право залучити експерта безпосередньо закріплюється вже й за стороною захисту. Незважаючи на наявні недоліки щодо реалізації такого права, воно переважно надає адвокату можливість повноцінно використовувати спеціальні знання експертів та спеціалістів для надання правової допомоги на професійній основі та насамперед спрямоване на реалізацію принципів процесуальної рівноправності та змагальності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Заборовский В.В. Структура правового статуса адвоката / В.В. Заборовский // Евразийская адвокатура. – 2016. – № 3(22). – С. 15–21.
2. Заборовский В.В. Некоторые проблемные вопросы определения структуры правового статуса адвоката / В.В. Заборовский // Евразийская адвокатура. – 2016. – № 6 (25). – С. 31–37.
3. Заборовский В.В. Структура правового статуса адвоката: дослідження сутності елементів, які є передумовами його виникнення або ж є дотичними до нього / В.В. Заборовський // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». – 2016. – Вип. 39. – Т. 2. – С. 110–115.
4. Заборовський В.В. Проблемні аспекти реалізації адвокатом права на запит / В.В. Заборовський // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». – 2011. – Вип. 17. – С. 103–104.
5. Заборовський В.В. Адвокатський запит у світлі прийняття Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» / В.В. Заборовський // Вісник Запорізького національного університету. Серія «Юридичні науки». – 2013. – № 1 (II). – С. 24–27.
6. Заборовский В.В. Правовой анализ некоторых аспектов права адвоката на адвокатский запрос по законодательству Украины / В.В. Заборовский // Евразийская адвокатура. – 2014. – № 2 (9). – С. 48–51.
7. Заборовський В.В. Право адвоката на опитування осіб за їх згодою в якості одного з основних професійних прав адвоката / В.В. Заборовський // Порівняльно-аналітичне право. – 2016. – № 3. – С. 214–217 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pap.in.ua/3_2016/62.pdf.
8. Заборовский В.В. Некоторые проблемные вопросы реализации адвокатом права на опрос лиц с их согласия за украинским законодательством / В.В. Заборовский // Новая правовая мысль. – 2017. – № 1 (68). – С. 18–22.
9. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 62. – Ст. 17.
10. Эйман А.А. Заключение эксперта. Структура и научное обоснование / А.А. Эйман. – М. : Юрид. лит., 1967. – 152 с.
11. Моїсєєв О.М. Проблеми, пов'язані із залученням судового експерта до участі в кримінальному провадженні / О.М. Моїсєєв // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серія «Юридические науки». – 2014. – Т. 27 (66). – С. 194–203.
12. Про застосування норм цивільного процесуального законодавства, що регулюють провадження у справі до судового розгляду : Постанова Верховного Суду України від 12 червня 2009 р. № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-09>.
13. Гончаренко В.Г. Моральність як метапринцип правосуддя / В.Г. Гончаренко // Вісник Академії адвокатури України. – 2011. – Число 2. – С. 6–15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2011_2_1.
14. Гончаренко В.Г. Про призначення судової експертизи адвокатом / В.Г. Гончаренко // Вісник Академії адвокатури України. – 2008. – Число 3. – С. 5–10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2008_3_1.
15. Кримінально-процесуальний кодекс України від 28 грудня 1960 р. № 1001-05 (втратив чинність) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1961. – № 2. – Ст. 15.
16. Щербаковский М.Г. Составительные начала привлечения эксперта в уголовном судопроизводстве Украины / М.Г. Щербаковский, Л.П. Щербаковская // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серія «Юридические науки». – 2013. – Т. 26 (65). – С. 326–331.
17. Про судову експертизу : Закон України від 25 лютого 1994 р. № 4038-XII // Відомості Верховної Ради. – 1994. – № 28. – Ст. 232.

18. Використання спеціальних знань відповідно до нового Кримінального процесуального кодексу України : Роз'яснення Міністерства юстиції України від 18 лютого 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-13>.
19. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень і науково-методичних рекомендацій із питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : Наказ Міністерства юстиції України від 8 жовтня 1998 р. № 53/5 // Офіційний вісник України. – 1998. – № 46. – Ст. 172.
20. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.
21. Про проведення судово-медичної експертизи : Інструкція Міністерства охорони здоров'я України від 17 січня 1995 р. № 6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0254-95>.
22. Калинюк Н.М. Порядок залучення судово-медичного експерта стороною захисту з метою проведення судових експертиз / Н.М. Калинюк // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». – 2015. – Вип. 35. – Т. 3. – С. 102–106.
23. Циганюк Ю.В. Процесуальний порядок залучення експерта стороною захисту у кримінальному провадженні / Ю.В. Циганюк, О.В. Кравчук, С.А. Крушинський // Криміналістичний вісник. – 2014. – № 2. – С. 28–36 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/krvvis_2014_2_6.
24. Попелюшко В.О. Функція захисту в кримінальному судочинстві України: правові, теоретичні та прикладні проблеми : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / В.О. Попелюшко. – К., 2009. – 36 с.
25. Попелюшко В.О. Чи можливий справжній змагальний судовий розгляд в українському кримінальному процесі? / В.О. Попелюшко // Право України. – 2006. – № 3. – С. 94–97.
26. Быков В. Заключение специалиста / В. Быков // Законность. – 2004. – № 9. – С. 21–24.
27. Баев А.М. Защитник и представитель как субъекты уголовного судопроизводства : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс; криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / А.М. Баев. – Краснодар, 2009. – 27 с.
28. Галяшина Е.И. Настольная книга судьи: судебная экспертиза / Е.И. Галяшина, Е.Р. Россинская. – М. : Проспект, 2011. – 464 с.
29. Филиппова А.Т. Проблемы реализации полномочий адвокатов в Российской Федерации : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.11 «Судебная власть; прокурорский надзор; организация правоохранительной деятельности; адвокатура» / А.Т. Филиппова. – М., 2008. – 30 с.
30. Дабижа Т.Г. Процессуальные гарантии реализации полномочий адвоката-защитника в уголовном судопроизводстве / Т.Г. Дабижа // Журнал российского права. – 2012. – № 7. – С. 125–132.

УДК 342.9

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЄВРОІЗАЦІЇ СЛОВАЧЧИНИ

LEGAL ASPECTS OF MONETARY SUCCESSION IN SLOVAKIA

Книів Б.Ю.,

здобувач кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

У статті здійснено аналіз фінансово-правових аспектів вступу Словаччини до Монетарного союзу Європейського Союзу. На основі аналізу *de lege lata* сформульовано висновки і розроблено *de lege ferenda* щодо правового регулювання монетарної сфери в Україні для проведення монетарної сукцесії.

Ключові слова: Монетарний союз Європейського Союзу, євро, євроізація, євროзона.

В статье проведен анализ финансово-правовых аспектов вступления Словакии в Монетарный союз Европейского Союза. На основе анализа *de lege lata* сформулированы выводы и разработано *de lege ferenda* относительно правового регулирования монетарной сферы в Украине для проведения монетарной сукцессии.

Ключевые слова: Монетарный союз Европейского Союза, евро, евроизация, еврозона.

In the article the author analyzed the financial and legal aspects of monetary succession at Slovak Republic. The analysis *de lege lata*, the author formulated and developed conclusions *de lege ferenda* concerning the legal regulation of monetary sphere in Ukraine to conduct monetary succession.

Key words: Monetary Union of the European Union, euro, eurozone.

Постановка проблеми. Кожна країна прагне до стабільного економічного розвитку з ефективною фінансовою системою. Одним із ключових пільєрів для досягнення цієї мети Україною є введення стабільної грошової одиниці (яка забезпечить стабільність споживчих цін). Саме тому багато європейських країн прагнуть ввести в власний грошовий обіг європейську грошову одиницю – євро [1]. Відтак автор окреслює проблему цього дослідження як аналіз правових аспектів вступу Словаччини до Монетарного Союзу ЄС як єдиної країни ближнього зарубіжжя та здійснення нею євроізації.

Стан опрацювання. Варто зазначити, що порушену проблему досліджували М. Сідак [2; 6; 7], Г. Тосунян [3],

Е. Гайнішова [4], Ш. Грчка [5] та інші науковці країн Європи, але ними були проаналізовані лише деякі аспекти євроізації у країнах Європи.

Метою статті є дослідити правові засади вступу до Монетарного Союзу ЄС, євроізації, монетарної сукцесії¹ та сформулювати висновки і розробити *de lege ferenda* щодо вступу України до Монетарного Союзу ЄС.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до норм Маастрихтського договору введення єдиної європейської валюти не було б можливим у ЄС без економічної кон-

¹ На думку М. Сідака, з якою погоджується автор, монетарна сукцесія – це економічні та правові аспекти щодо заміни із правонаступництвом однієї грошової одиниці іншою.